

ВЕСЕЛКА

ЖУРНАЛ
ДЛЯ ДІТЕЙ

THE
RAINBOW
A CHILDREN'S
MAGAZINE

ЛИСТУВАННЯ

ПОВІДОМЛЕННЯ

Через недугу ілюстратора „Веселки” мистця Петра Холодного історична казка „Богдан, козак-характерник” у цьому числі (за березень ц. р.) не появилася. Казку будемо продовжувати як проф. Холодний одужас.

Р е д а к ц і я

ДО РЕДАКЦІЇ

(До помилки в ч. 10 (182) — 1969 р.)

НЕ Я віршика писала про Наталю,
Про червоні коралі і про лялю.
Прикру помилку ту, прошу, ви направте,
Справжнє прізвище під віршем тим поставте.

ПЕРЕЛІСНА Катерина — так зовуся
І з повагою до друку
зостаюся.

ВІД РЕДАКЦІЇ

Звідкілясь друкарський чортик взявся,
До друкарні хитро він підкрався,
Ну, і шгуку устругнув нам злісно,
Ніби автор вірша — Перелісна.
Помилку „Веселка” направляє
І простити Вас її прохас.

У числі „Веселки” за жовтень 1969 р. помилково поставлено під вірш „ЛЯЛЯ Й НАТАЛЯ” підпис Катерина Перелісна.

Так само рядки вірша перекинено. Правильно вірш звучить так:

Мас лялю Наталю,
І Наталина лялю
Мас гарні коралі,
Мас стьожку в волоссі
І кирпатенький носик.

Перепрощуємо за недогляд і дякуємо п-ні К. Перелісній за гарне віршоване спростування.

ДОБРИЙ ДІДУСЬ

Павлусь Гада з Чикаго має доброго дідуся. Його дідуся п. Павло Клим пише: Відновляю передплату „Веселки” для мого внука Павлуся.

Мій внук ходив до публічної школи, але минулого року батьки записали його до цілоденної школи при катедрі св. о. Миколая. Кожної суботи Павлусь відвідує Школу Українознавства. Після навчання їде на сходи пластикових новаків, бо скінчив сім років життя й „записався в новаки”. Під час вакацій Павлусь підготовлявся з українознавчих предметів, склав успішно

іспит і тепер ходить до третьої класу цілоденної та українознавчої школи. Учителька цілоденної школи п-ні Соломія Кавка, яка вчить також у суботній школі, вимагає від своїх учнів, щоб усі вони передплачували „Веселку”, бо цей журнал дуже помічний при навчанні української мови.

Відповідь Редакції: Добрий Дідуся! Дякуємо Вам за прихильного листа й за віднову передплати для Вашого внука Павлуся. Сподіваємося, що Павлусь сам напише листа до „Веселки”. Дай Боже, щоб було побільше таких дідусів, як Ви, і таких учительок, як п-ні С. Кавка, тоді й „Веселка” могла б краще виконувати своє завдання. Вітаємо щиро!

Оксана Ячник з Вест Бріджпорту, Англія, написала такого листа від себе й своїх молодших сестричок Галини й Слави:

Дорога „Веселко”! Я називаюся Оксана Ячник. Маю дев’ять років. Ходжу до третьої класу школи українознавства у Ноттінггемі, Англія. Кожного місяця нетерпеливо жду на Тебе. Я люблю Тебе читати. Дуже мене цікавлять Твої оповідання, загадки і люблю грати пісні з Твоїх нот на своєму фортепіані. Коли читаю Тебе, мої молодші сестрички, Галина і Слава, зацікавлено слухають. Переслала річну передплату і один долар на пресовий фонд.

Від Редакції: Дорога Оксано! Тішить нас, що „Веселка” Тобі подобається і що Ти любиш її читати. Бажаємо Тобі успіхів в школі українознавства. Вітаємо щиро Тебе й Твоїх сестричок Галину й Славу.

РОЗГАДКИ ЗАГАДОК у „ВЕСЕЛЦІ” за ЛЮТИЙ ц. р.: 1. ГРЕБЕНІВКА: Шуткарі .2. Екразит. 3. Вистава. 4. Черемош. 5. Енергія. 6. Напиток. 7. Криниця. 8. Оксамит. Читані поземо рядки позначені римською цифрою I дають: Шевченко. Позначені цифрою II дають: Катерина. ЛОМИГОЛОВКА: Козак, кусок, кіоск, кубок, комік, корок, куток, кулик, колик. Можуть бути й інші слова. СКІЛЬКИ ДНІВ? Двадцять вісім. ЗАГАДКА: Сніг. ХТО ВОНА? Ніч.

з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода” заходами Українського Народного Союзу. Редагус Колегія з членів Об’єднання Працівників Дитячої Літератури. Річна передплата становить у ЗСА — 4.00 дол., у інших країнах — рівновартість цієї суми. Ціна окремого числа — 40 центів. Ціна подвійного числа — 60 центів.

Обкладинка роботи М. Михалевича.

“THE RAINBOW” — “VESELKA”

Published monthly, except June to September Bi-monthly
at Jersey City, New Jersey
81-83 Grand Street — Jersey City, N.J. 07303
Subscription \$4.00 per year.

Entered as Second Class Matter at Jersey City, N.J.

Ілюстрація на обкладинці:
Галина Мазена — Весняне пробудження

БЕРЕЗЕНЬ ІДЕ

Березень іде,
Провесну веде,
Шепче вітер поміж віти:
„Озивайтесь, де ви, діти,
Де ви, діти, де?”

„Вітрику, привіт!
Дивимось на світ
У віконечко, крізь шибку,
Чи, бува, весни не видно
Десь там край воріт”.

Березень іде,
Сонечко веде,
У віконце сонце світить:
„Озивайтесь, де ви, діти,
Де ви, діти, де?”

„Сонечку, привіт!
Дивимось на світ,
Пісеньку собі співаєм,
Про ту квіточку під гаєм —
Перший первоцвіт.

Тане — тане сніг,
Річкою побіг —
Вже дихнуть вільніше груди,
Більше вже нудьги не буде,
А веселий сміх!

Пояснення-словничок: березень — третій місяць року (March); провесна — early spring; ворота — gate; первоцвіт — проліска (підсніжник) — mercury; нудьга — boredom.

Л. Л.

Оксана ЛЯТУРИНСЬКА

ЛЕТЯТЬ ЛЕЛЕКИ

Клекіт, клекіт, клекіт!
То летять лелеки
радісним ключем.
Вибігай, хапцем
під веселий гомін
набирай соломи!

— Не летіть, лелеки,
від села далеко! —
крильця вам спадуть.

Ви сідайте тут
на селянську стріху
людям на утіху!

Хата недалечко.
Тут вам на гніздечко
от соломи жмут,
хлопці й ще знесуть,
ще знесуть чимало,
щоб не нарікали!

М. МАМОРСЬКИЙ

Ілюстрація П. АНДРУСЕВА

ТАРАСІВ СВИЩИК

Ранньої осені 1845-го року широким польовим шляхом з села Потоків на Київщині котився легкий візок, запряжений парою баских карих коней. На візку сидів русявий безвусий пан з добрячими сірими очима і рідкими бакенбардами. На ньому був сірий довгий сурдут з оксамитним коміром. То був Тарас Шевченко. Коней поганяв пристаркуватий візник Трохим, кріпак пана Василя Тарновського, у якого кілька днів гостював Шевченко.

Дідич Василь Тарновський, що мав у Потоках власний двір і повне село кріпаків, був добра й чесна людина. Кріпаки в нього не бідували, а панська служба мала наказ поводитися з ними людяно. Тому Шевченко не цурався гостини в дворі Тарновського, а Тарновський уважав за велику честь для себе гостити такого славного поета.

Кілька днів тому Шевченко розповів Тарновському, що хоче поїхати до рідної Кирилівки відвідати родину, поклонитись могилкам батька-матері, побачити давніх друзів та подивитись на

любі серцю місце, де провів своє дитинство. І ось сьогодні Тарновський наказав Трохимові запрягти до возика пару коней і відвезти Тараса Григоровича в недалеку Кирилівку. Завтра там храмове свято, селян не поженуть на панську роботу, тож Шевченко матиме добру нагоду всіх побачити, з усіма поговорити.

У Кирилівці знали, що має приїхати їх дорогий родич та славний земляк. Готувалися прийняти рідного гостя, чим хата багата, Тарасові кривні, колишні шкільні товариші і також панотець Кошиця сподівався Тараса в гостину. Чекають, чекають, вже й сонце до заходу схиляється, а гостя як не було, так нема! Може не приїде? Може, крий Боже, занедужав?

А Тарас уже з годину був у Кирилівці, тільки майже ніхто цього не знав. Ті, що знали, не розуміли, хто їхній гість. До кого ж це насамперед завітав великий поет?

Ось послухайте! Розглядаючись по заораних ланах, стернях і дібровах в осінній золотій одежі та розмовляючи з Трохимом, Тарас під'їхав

до Кирилівки. Знайомі місця, вітряки на полі, пасовища, куди Тарас колись бігав малими ногами — все це навівало в його душу забуті спогади. Він замовк і тільки дивився вогкими очима на дороге його серцю село, пестив поглядом хатки, вітав кожну вербу при дорозі і кожну пташку, що пролітала над його головою. Тим часом візок під'їхав до першого селянського двору на край села.

— Годі, Трохиме! — сказав Тарас. — Завертай додому, я піду далі пішки. Так буде краще...

Втиснув візникові в жменю паперовий гріш, подякував і пішов поволі вулицею. Перше, що притягнуло його увагу, були діти, які галасливо гралися на мураві біля воріт. Але, як тільки побачили вони чужого пана, раптом притихли і, збившись у громадку, насторожено та непевно на нього дивились.

Тарас привітався, але тільки одно чи двоє дітей відповіли несміливо на привіт. Решта мовчала. Тарас гірко всміхнувся: він знав, чому кріпацькі діти так недовіряють панській одежі. У Кирилівці двірські управителі та гайдуки пана Енгельгардта не гладили селян по голові, а таки гірко знущалися з них...

— А хто з вас уміє робити свичики? — ніби знехотя запитав Шевченко. Діти переглянулись: ніхто не вмів, а, може, не хотіли признатись.

— А я вмію! Мій свичик такий голосний, що на все село чути! — зацікавлював Шевченко дітей, знаючи, куди веде стежечка до їх сердечок. — Хочете, зараз покажу? Є в нас липка?

І, не чекаючи відповіді, розглянувся, наглядів біля тину молоду липку, добув з кишені гарного ножика, відрізав галузку і з поважним, діловитим виглядом почав майструвати свичика. Дитяче недовір'я стало розвіюватись, мов дим, не-сміливість зникала. За хвилину найсміливіший з цілої громадки хлопець уже свистів свичиком, і виявилось, що свичик був справді незвичайний. Діти прихильно споглядали на Тараса, забувши його панську одежу.

За хвилину Тарас уже сидів між дітьми на колоді і розважав їх жартівливою піснею, а там почав розказувати казку. Коли ж той невідомий пан добув із кишені чималу торбинку цукерок і став ними частувати дівчаток та хлопчиків, зробився для них геть чисто свій...

Маруся навіть обняла його за шию, не лякаючись високо зав'язаного панського шалія, а кілька менших поспирались руками на його коліна. Андрій почав його звати „дядьком". Найменша Яринка дозволила „дядькові" взяти себе

Я ШЕВЧЕНКА ПОВАЖАЮ

(Ілюстрація Ю. Козака)

Про Тараса, про Шевченка
Нам розказувала ненька,
Про Тарасових батьків,
Про сестер і про братів.
Та й розповідав нам тато
І цікаво і багато,
Як Тарасик виростав,
Як поетом славним став.

Я Шевченка поважаю,
Вірші все його читаю —
Ось уже навчився я
Десять віршів з „Кобзаря”.

Роляник

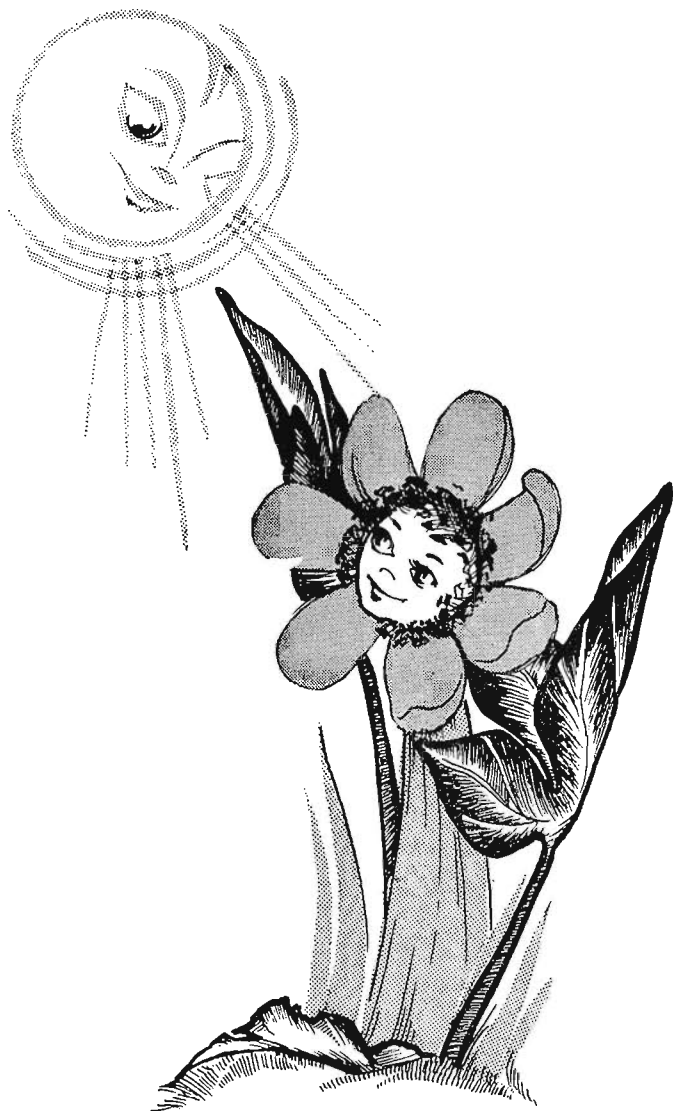
на руки, а коли він почав її гойдати, radoшам дівчинки не було кінця.

Такого дива наробив між дітьми Тарасів свичик. За липового свичика придбав собі Шевченко серденька десятка дітей. Кирилівські діти дарували йому одну з безжурних хвилин його невеселого життя. Та й не диво, дорогі друзі! Шевченко мало кого любив так ніжно і щиро, як дітей.

ПРОЛІСОК

(Ілюстрація Н. Мриц)

Я — пролісок синенький,
І перший повесні
Сказати вам раденький:
„Кінець! Кінець зими!”

З-під снігу свій листочок
До сонця простягну,
І ніжний мій дзвіночок
Вітатиме весну.

ДІТИ! ВІДНОВЛЯЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ „ВЕ-
СЕЛКИ!” ПРИСДНУЙТЕ НОВИХ ПЕРЕД-
ПЛАТНИКІВ! ПОШИРЬОЙТЕ НАШІ ЖУР-
НАЛ! ЖЕРТВУЙТЕ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД
„ВЕСЕЛКИ!”

К. ПЕРЕЛІСНА

ЛАСТІВОЧКА

(Ілюстрація М. Бутовича)

— Ластівочко швидкокрила,
Звідки завітала?
„Із далекої чужини,
Де я зимувала”.

— Ластівочко-шебетушко,
Де ти будеш жити?
„У гніздечку над віконцем.
Де маленькі діти”.

О. КОВЕЦЬ

ПРОЛЕТІЛИ ЖУРАВЛІ

Сніг розтав, і ждані гості
Над ланами вже розкутої землі, —
У блакитній високості
Пролетіли гострокуттям журавлі.

Пролітали, клекотали,
Мов хвалилися просторам, що вони
Краші дні заповідали —
Перші прояви прозорої весни.

І надворі, на просторі
Розгулялися нестримно, дружньо ми:
Всі веселі і бадьорі,
Бо збулися осоружної зими!

Довго-довго проводжаєм
В небі синім журавлині табуни,
Бо за ними, — добре знаєм, —
Прийдуть гарні дні чарівної весни!

Сонце щедрими руками
Килими порозстеляє по землі
Оksamитні, з квіточками...
Бо вже в небі пролетіли журавлі.

У ВИРІЙ І З ВИРІЮ

Однаково, чи то було навесні, вліті чи восени, ми, діти, не раз ходили на прогулянку за місто. Було приємно побігати, надихатися свіжого повітря та на милуватись гарною природою. Бо де в Україні не гарно? Недалеко шуміла по камінню річка Прут, а в даліні гори Карпати підіймали під небо сині верхи.

Деколи ми приглядалися, як бузьки летіли великими ключами у вирій або верталися звідти додому. Ми з цікавістю спостерігали, як ключ за ключем перелітав високо над нашими головами спокійно і в великим порядку. Нам, дітям, було дуже цікаво, хто серед птахів заводить такий порядок та гуртує їх до лету ключами. Ми знали, що вони відлітають у теплі країни перед зимою, бо

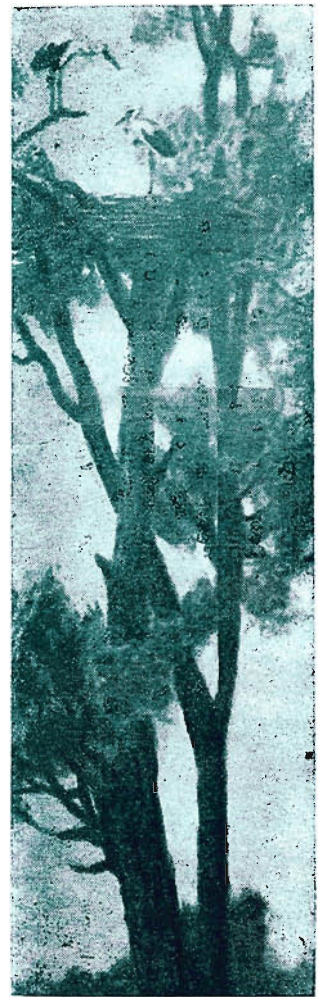
тоді в нас і дуже холодно і для них немає поживи — ні жабок, ні равликів.

Одного разу напровесні ми пішли під проводом учительки на прогулянку до парку недалеко від річки. Саме тоді у синьому небі з'явився ключ великих птахів — бузьків. Ми розповіли вчительці, як восени спостерігали бузьків, що відлітали у вирій, а тепер ось такими самими ключами вони вертаються в рідні сторони. Ми хотіли б знати, хто ними так мудро порядкує.

Учителька розповіла:

— Бузьки дбайливо готуються до дуже далекої дороги і летять поволі, щоб не змучитись. Веде їх бузько-провідник. Під час лету бузьки зберігають порядок і послух провідникові, що летить у ключі перший по правому боці. А хто встановлює такий порядок летіти ключами? Бузьки самі це роблять, це в них уже така вроджена звичка, що передається з роду в рід.

От, подивіться на ту велику площу на березі Прута! Коли бузьки готуються від нас відлітати, тоді ця площа заповнюється бузьками. Тут вони збираються у громаду і обирають ключових провідників та головного провідника-командира, що має їх повести у вирій. Підготовка триває кілька днів. Коли вже все готове, головний командир підлітає перший із своїм ключем вгору, а за ним підіймаються ключі за ключами і деякий час кружляють у повітрі. Це пробний лет. Опісля всі злітають знову на землю. На другий день знову відбувається пробний лет, бузьки таким самим порядком кружляють довший час у повітрі, але вже починають брати напрямок на південь. Коли під час цього кружляння вия-

виться, що головний командир не знає добре, куди летіти і збивається з дороги, тоді починається бійка в повітрі. Його б'ють, аж доки він не впаде на землю. Бузьки злітають униз, і розпочинаються вибори іншого провідника. Коли по довгих нарадах такого командира виберуть, він проводить ще раз пробний лет над площею, де відбувалися збори. Якщо проба вдалася, то на другий день до сходу сонця бузьки відлітають у вирій під новим проводом. Таким самим порядком бузьки і з вирію прилітають до нас, кожний до того гнізда, яке залишив минулого року. Цікаво, що бузьки завжди трапляють на те саме місце, звідки вилетіли. Молоді бузьки будують собі нові гнізда на дахах будинків або на високих деревах.

Нам було дуже цікаво слухати розповідь про бузьків, про їх відлет у теплі країни та про повернення додому. Мабуть, бузьки дуже люблять свій рідний край, коли щороку вертаються до нього з чужини.

ВЕСНА

(Ілюстрація Н. Мриці)

Тепле сонечко пригріло,
Розстає увесь сніжок,
І несміло перші квіти
Виглядають у садок.

І далеко в синім небі
Линуть перші журавлі
І на землю посилають
Свій привіт — „Курли! курли!”

І зумруд — emerald.

Роман ЗАВАДОВИЧ

ЩЕБЕТАЛИ ПТАШЕЧКИ...

(Ілюстрація П. Холодного)

Щебетали пташечки
За вікном: ці-цір!
Вишпикали Ясочку:
„Виглянь но надвір!”

Ти вгощала хлібцем нас
Лютої зими,
Тож тобі ці-цір! — ураз
Дякуємо ми”.

Кожна гілочка тріпоче —
Хоче листячко розкрить,
А травичка на горбочку
Ізумрудом мерехтить.

Горобці кричать завзято —
Раді сонечку й весні,
А синички аж танцюють
На березі й на сосні.

ЛЯЛИНА МАТУСЯ

(Ілюстрація Б. Божемського)

Я щоранку по сніданку
ні хвилини не прогаю,
я щоранку по сніданку
лялю переодягаю.

Хай не ходить у піжамі
до обідньої пори.
Не візьму ж її в піжамі
у садок до дітвори!

Я її вже зранку мушу
одягати, узувати.
І вже зранку я їй мушу
довгі коси заплітати.

Дбаю я про лялю Люсю,
бо я лялина матуся.

Г. Чорнобицька

КУТОК ЮНИХ АВТОРІВ

ПРИГОДА З ОПОСУМОМ

Сьогодні субота, і я, мама й тато ідемо на відпочинок. Шоста година ранку, сонце тільки сходить. На дорозі немає ні одного авта.

Ми вже проїхали 50 миль і зголодніли. Тато шукав місця, де можна зупинитися й поснідати. Вирішили стати коло річки, яка була поблизу під лісом. Як ми йшли назад до авта, я побачила довгу чорну гадюку. Тато підбіг і забив її.

Ми знову ідемо. Сонце вже добре припікає, і мені стає гаряче, хоч всі вікна в авті відчинені. Проминули кілька селищ. Нараз побачили біля дороги вогонь. Я злякалась, а тато сказав, що то люди сплячуть траву, щоб не було часом небезпеки подорожнім.

Нарешті ми приїхали до якогось міста, де тато найняв караван, в якому ми жили тиждень. Караван ми поставили під лісом, недалеко від річки, в якій я купалась кожного дня.

Ми спали з відчиненими вікнами. Одного ранку щось зашелестіло й загупало за караваном. Я підвелась, висунула голову у вікно і побачила: поблизу біля дерева стрибала кенгуру. Я сказала мамі й татові, а потім скоренько одяглась і вискочила, щоб подивитись ближче. Але кенгуру побігла в ліс, а я побоялась далеко йти за нею. А як назад ішла, то побачила біля дупла на дереві маленьке сіреньке звірятко. Я побігла до каравану і розповіла мамі.

— Та то, Олю, опосум, не бійся його, — сказала мама. — Понеси йому шматочок хліба.

Я побігла знову до того дерева. Він уже сидів у дуплі, і тільки голова була назовні. Побачивши, що я йому подаю хліб, він виліз з дупла і спустився нижче. Потім узяв хліб у ротик і почав їсти. За хвилину з дупла вилізло мале опосуменятко і своїм носиком потяглося до моєї руки.

Після того я ходила до опосумів кожен день, носячи їм їсти. І мама сказала:

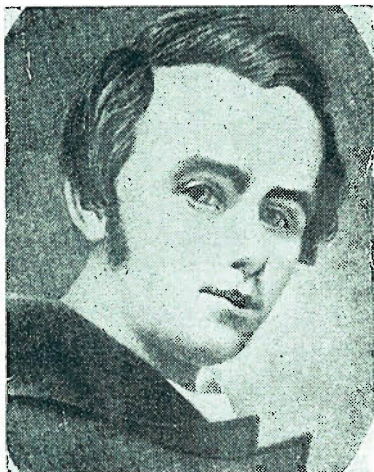
— Ти, Олю, скоро весь хліб виносиш своїм опосумам, а що ми будемо їсти?

Та я знала, що вона тільки пожартувала.

Скоро минув тиждень. Ми збиралися вертатися додому, складали до авта свої речі. В цей час прилетіли дві кукабари і, сівши біля нас на дереві, почали кричати на весь ліс. А я думала, чи то вони так вітають нас, чи радіють, що ми вже збираємося їхати.

Оля Ткаг,
уценця Рідної Школи
в Саншайні, Австралія

ШЛЯХ ДО СЛАВИ

Т. Шевченко
Автопортрет

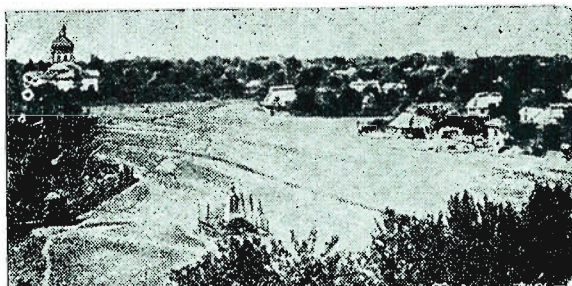
Чи кожне, діти, знає з вас,
Як жив Кобзар Тарас?

**

Він уродився в Україні,
У Моринцях, в сільській хатині,
А у Кирилівці зростав,
Аж поки юнаком не став.
Тарас убога був дитина,
Убога вся була родина,
Не вільні люди-козаки,
А тільки панські кріпаки.
Як мав Тарасик дев'ять літ,
Матуся кинула цей світ:
Ї ще молоду в могилу
Кріпацьке лихо положило.
І батько ліг у домовину,
Лишив Тараса-сиротину.

**

Зостався хлопець без опіки,
Зосталось горе з ним велике,
Та він не піддавався сльозам,

Село Кирилівка
Фото

Із лихом сміло бився сам:
Поміж людей ходив-просив,
Щоб хто добра його навчив.
Любив він дуже малювати,
Тож маляра пішов шукати,
Та пан учитися не дав,
У панський двір Тараса взяв.
В дворі хлопчина був слугою,
То в кухні, то в передпокою.
Та рисувати не лишив,
Хоч пан і сердився і бив.
І пан подумав: „Хлопець здібний,
Та й і мені маляр потрібний —
На маляра нехай учиться,
Мені він потім пригодиться!”
І вчився в малярів Тарас,
Хоч гірко бідував не раз.
Ось Петербург, царів столиця!
Сюди, немов бездомна птиця,
Замандрував юнак Тарас.

Дідусь розказує Тарасові про минуле.
Ілюстрація П. Андрусєва

До нього на короткий час
Ласкава тут всім хнулася доля:
Скінчилася його неволя.
Між статуй кам'яних богів
У парку раз його зустрів
Іван Сошенко з Богуслава.
Він був маляр; малярська справа
Йому цікава і близька.
Уздів малюнки юнака
І похвалив за хист, роботу,
У серце кинув заохоту.
Так стали друзями нараз
Іван Сошенко і Тарас.

Угадували й інші люди,
 Що славу той Тарас здобуде,
 Що слід йому допомогти
 Дійти до ясної мети.
 Зібрали гроші, пан узяв
 І волю юнакові дав.
 Розповісти бракує слів,
 Як волею Тарас радів,
 Сміявся і ридав ураз;
 Немов зо сну збудивсь Тарас,
 Мов з ясным сонцем побратався.
 В малярську школу записався,
 Картини гарні малював
 І вірші теж писати став.
 Згадав у віршах давню славу,
 Козацьку силу і державу,
 Згадав забуту давню волю,
 Закопану в могилі в полю,
 Зробив велике диво з див:
 Народу душу розбудив.
 До братньої він кликав згоди,
 Взивав ламати перешкоди,
 Відважно розривати пута,
 Що Україна в них закута.
 Він мудру книгу написав
 І „Кобзарем” її назвав.

Шевченка везуть на заслання
 Картина В. Касіяна

У неї вклав він заповіти,
 Як українцям треба жити,
 Як гартувати душі кволі,
 Як вибиватися з неволі.

**

Злякався цар пророчих слів,
 Увесь він гнівом закипів,
 Що правду смів Тарас писати —
 Шевченка наказав спіймати,
 Його в кайдани закував
 І в чужину глуху, далеку,

Пам'ятник Т. Шевченкові на площі „Україна”
 в Куритибі, Бразилія

В безлюддя, на мороз і спеку
 Солдатом у степи заслав.
 Минуло десять довгих літ —
 Тарас посивів і поблід
 Від смутку, від важкої туги
 І від ворожої наруги.
 Але у серці не змінився,
 Катам своїм не покорився
 І, хоч душею він терпів,
 У ній носив він волі спів.
 Як цар умер, його звільнили,
 Та жити вже не стало сили,
 Бо всю її поет віддав,
 Щоб рідний нарід не пропав,
 Щоб не занидів у неволі,
 Щоб паном став на власнім полі.
 Він щастя, волю і любов,
 Палку, гарячу серця кров
 Пожертвував за рідну справу
 І, хоч умер на чужині,
 Зате у рідній стороні
 Він заслужив безсмертну славу.
 І там, на Канівській горі,
 Де грають води у Дніпрі,
 Де береги, ліси і кручі,
 Де чути, як реве ревучий,
 І де лани широкополі,
 Спочив поет краси і волі.

За Ю. III.

Михайло Маморський

(Інценізована казочка в двох картинах)

КАРТИНА П

(Господа Лисиці. На лавах, стільцях, лежанці сидять лисенята, — сім дожок і синок Пилипко)

- 1 ДОЧКА: Щось довго матері немає.
 2 ДОЧКА: Працює, мабуть — не гуляє.
 3 ДОЧКА: Та їй приємно працювати:
 В лісах кругом пташки, звірята,
 Туркоче горличка в кущах,
 Качки і гуси на річках,
 Сміється сонечко вгорі,
 А тут весь день сиди в норі,
 А спробуй, вигляни надвір —
 Наскочить зараз хижий звір
 Або мисливець: бах! — і край,
 Лягай на спину і вмирай!
- ПИЛИПКО: Від всього можна утекти,
 Нещастя наше — то хорти!
 До того люті та лихі,
 Та довгоногі, та бридкі...
 Плиг, плиг! — біжать з куців, з багна...
 Плиг, плиг! — ну, чисто сарана!

Я бачив раз хортів у сні:
 Ну, та й огидні навесні!
 Які в них вуха! А хвости!..
 Що найстрашніше — то хорти.

- 1 ДОЧКА: Великі?
 ПИЛИПКО: Ах, і не кажи!
 4 ДОЧКА: Ану, руками покажи,
 Які?
 ПИЛИПКО *(показує)*: Аж ось такі!
 4 ДОЧКА: Ну, це найбільший, мабуть, звір!
 Куди там соватись надвір!
 1 ДОЧКА: Де ж мати? Таж і їсти час!
 2 ДОЧКА: Все ловить Півника для нас.
(Стук у двері. Входить Лисицка з Півником)
 ЛИСИЧКА *(до дітей, показуючи на Півника)*:
 Що це таке?
(Діти отогують матір)
 ПІВНИК: Ку - ку - рі - ку!
(Діти з жахом кидаються по кутках)
 ЛИСИЧКА: Ну, чого ви повтікали?!...
 Що, ви й досі не пізнали?
 Я ж казала Пилипкю,
 Хто кричить „кукуруку”...

ПИЛИПКО: Півник! Півник!

ПІВНИК: Ку - ку - рі - ку!

(Діти радісно сміються і обертаються знов до Півника)

1 ДОЧКА: Ха - ха - ха! Як смішно!

2 ДОЧКА: Як співає втішно!

4 ДОЧКА: Мамо! Що з ним будемо робити?..

ЛИСИЧКА: Та що ж... будемо варити.

3 ДОЧКА: Ми не будем їсти... ми не станем їсти!

ВСІ: Мамочко! Не ріжте!

6 ДОЧКА: Ми з ним будем гратись —

У струмку купатись...

ПИЛИПКО: Не ріжте, не ріжте...

Ми не станем їсти!

ЛИСИЧКА: Ще й ти!

ПИЛИПКО: Він яєчка буде нам нести.

7 ДОЧКА: От, яєчка будем їсти!

ВСІ: Не ріжте, не ріжте!

ЛИСИЧКА: З вами сльози й сміх!

1 ДОЧКА: Матусенько мила,

А щоб він не втік,

Приборкаєм крила.

ЛИСИЧКА: Та він втече пішки.

ПИЛИПКО: Обрубаєм ніжки.

1 ДОЧКА *(до Півника)*: А ти з Котиком живеш?

ПІВНИК: Так!

3 ДОЧКА: Не розумію, що за звір:

Він такий дряпучий

Та лінючий...

ПІВНИК: Він ніколи не гуляє:

Все працює, ловить, дбає.

ЛИСИЧКА: Наробив уже добра:

Ані миші, ні щура...

Половив усе на полі, —

Нори всі порожні й голі.

(Чути за дверима скрипку)

1 ДОЧКА: Тихше!.. Хтось неначе грає *(прислухається)*.

2 ДОЧКА: Хто таку тут скрипку має?..

3 ДОЧКА: Вперше гру таку я чую...

4 ДОЧКА: Я, здається, затанцюю.

ЛИСИЧКА *до котроїсь дошки*):

Ану, вийди подивись:

Чи не наш сусіда Лис!

5 ДОЧКА: Ой, я хочу танцювати!

2 ДОЧКА: Подивись, танцює мати!

(Лисизка, сидячи, пританцює)

3 ДОЧКА: Ой, як грає, ой, як грає!

Мабуть, срібну скрипку має.

ПИЛИПКО: Ви не гнівайтесь, матусю:

Побіжу я — подивлюся.

ЛИСИЧКА: Йди, синочку, подивися,

Та вертайся, не барися! *(Пилипко вибіг)*

5 ДОЧКА: І я з ним побіжу,

А вернуся — розкажу.

ЛИСИЧКА: Та ідїть вже, подивїться,

Тїльки, дїти, не барїться!

(Лисенята з криками вибігають з хати. Лисизка бере віника і, співаючи, підмігає хату)

ЛИСИЧКА: „Ой, у лісі на калині

Три пташині.

Як навшпиньки стану,

То одну дістану.

А коли захочу,

По другу підскочу.

А на третю гляну,

Третю не дістану.

Третя на вершечку,

А дві недалечко.”

(Задумливо) Що, аж так довго їх немає?..

Вже і скрипка більш не грає...

Жду їх, жду і не діждуся...

А піду я подивлюся:

Чи не сталося біди...

(До Півника) Ти тут, Півнику, зажди!

(Півник утирає сльози)

(Лисизка пішла. З-під неї вилізить Мишка)

МИШКА: Ха--ха-ха! Пішли із хати...

Ах, кортить поласувати...

Бач, ось крихітка м'ясяця...

Це із кого? — З горобця.

Мало! Шкода — більш немає...

(До Півника): Бідний Півнику, не плач:

Догадайся, хто той грач!

Котик то на скрипці грає,

Лисенят в мішок складає...

Кожне цок

У лобок —

Та в писану тайстру.

ПІВНИК *(радісно)*: Що ти кажеш, Мишко люба!?

Так мене не жде тут згуба?

Так я знов буду жити,
По лісочку скрізь ходити
Та купатися в піску...

(Співає): Ку - ку - рі - ку!

КОТИК (входить в хату. Мишка швидко тікає під ніг):

А-а, співаєш!! Чую, чую...
Дай же, любий, поцілую —
Врятував тебе я знов:
Всіх я лисів поборов,
Всіх в мішок їх поскладав,
Ще і туго зав'язав.
Як ітимуть лісом люди,
Добра знахідка їм буде!
Було б виломить лозу,
Хитру Лиску покарати!

МИШКА (з-під негі): А мішок я прогризу,
Та й пуцу їх погуляти. (Зникає)

КОТИК: Що ж — пускай, як забажалось!
Їм і так уже дісталось.

ПІВНИК: Я уже додому хочу...
Як прийду, на тин зіскочу
І веселий — на кілку
Закричу: Ку - ку - рі - ку!

КОТИК: Ну, ходім, ходім, маленький,
Я радий, що ти живенький.
Більше вже не прийде Лис...
Присягавсь, що кине ліс
І подається звідсіля
На степи та на поля. (Виходять)

МИШКА: Перегризла, розмотала,
Всіх з мішка повипускала...
Всі ідуть кудись у поле
І не вернуться ніколи.

(Вбігають Лисенята з Лисизкою і на швидку
руку спаковують різні режі до мішезків)

ЛИСИЧКА: Ну, мерщій із цього лісу!

Знайдем кращий — не журіться.

Це твоя вже, Мишко, хата,

Будь щаслива та багата:

Наноси ти цілу гору

Зерна всякого в цю нору!

А за те, що врятувала,

Нас з мішка повипускала,

Більше я ніколи зроду

Твого мишачого роду

Зачіпати вже не буду

І ніколи не забуду,

Що для всіх ти нас зробила...

Прощавай же, Мишко мила!..

(Всі прощаються з Мишкою. Пилипко дістає
щось з-під стола)

ЛИСИЧКА: Що там робить мій синочок?

ПИЛИПКО (з візком): То я хочу цей візочок

Напій Мишці залишити,

Щоб було їй чим возити.

ЛИСИЧКА: Залиши! Пора! Рушайте!

(Родина виходить)

МИШКА: Прощайте! Прощайте!

(Бере візка; тішиться ним і зникає в своїй норі)

З а в і с а

Пояснення-словничок: Горлиця — дикий (лісовий)
голуб; хижий звір — carnivorous animal; хорт — по-
рода собак (greyhound); сарана — locust; струмок
— потічок; приборкати крила — тут: поідтинати;
лінючий — лінивий; гуляти — тут: дармувати;
навшипиньки — on tiptoe; ласувати — їсти залоб-
ки, з великим смаком; крихітка — трішки, шматочок;
тайстра — торбина; писаний — тут: оздоблений;
знахідка — знайдена річ (thing found); лоза —
osier; тин — пліт (fence).

Загадка

Щось двоє спереду гудуть,
За ними двоє ще женуться,
Біжать, ніяк не доженуть
І зо зла аж об землю б'ються...

Спитав я голуб'ят моїх:
Що ж воно бігло по дорозі?
Сміються діти — кіх-кіх-кіх:
— Дідусю, то клеся в возі!

Леонід Глібів

УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ЗАГАДКИ

1. Чого хочеш — не купиш, а що хочеш — не про-
даси.
2. Що люблю — не куплю; чого не люблю — не
продам.
3. Що до сонця вік свій пнеться
І його ім'ям зоветься?
На сонечко я схожий і сонце я люблю,
До нього повертаю голівоньку мою?
4. Іду, іду,
Нема сліду,
Рубаю, рубаю,
А трісок немає.

З ДИТЯЧОГО ЖИТТЯ

КОЛЯДНИКИ ЗІ ЗВІЗДОЮ

На світлині приятель „Веселки” п. Святослав Зобнів із своїми внуками-колядниками. У першому ряді зліва направо: Любчик, Олесь, Орест (зі звздою), Зеньо. У другому ряді — Реня й Ромчик. Всі вони називаються Х а б у р с ь к і й живуть у Айлігтоні, Канада. Кожного року вони ходять з дідусем колядувати на Фонд Катедри Українознавства при Гарвардському університеті.

Дідусь п. Зобнів передплачує „Веселку” для своїх внуків — двох родин Хабурських і п’ятнадцять років цікавиться нашим журналом, приднуючи йому передплатників. Слава малим колядникам та їхньому дідусеві!

ЧИСЛОВИЙ КВАДРАТ

У порожні кола квадрата впишіть числа: 0, 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9 так, щоб сума трьох чисел у кожному ряді пожемо й дожемо давала — 13.

			13
			13
			13
13	13	13	

ЩО ЧИТАТИ?

„ПРИГОДИ ГОРІШКА”

На узліссі, у долині
Жив горішок на ліщині.
Невеличкий, кароокій,
Ще й кирпатий, круглощокій.

Чуб зелений, кучерявий —
І без міри був цікавий.
Якось в небо задивився
Та й із гілочки скотився.

Впав з розгону між ялиці
І штанці подер на глиці.
Далі у потік котився,
Мить — і був би утопився.

Так починається нова книжечка для дітей молодшого віку „Пригоди Горішка”. Книжечку написала віршем і кольорові та чорні ілюстрації до неї виконала співробітниця „Веселки” Ніна Мудрик-Мриц. Книжечку видало Об’єднання Працівників Дитячої Літератури (ОПДЛ). Це розкішне видання великого формату на крейдяному блискучому папері.

Які пригоди пережив Горішок і що з ним накінець сталося — цього Вам уже не скажемо. Хто цікавий — хай придбає собі цю гарну книжечку до своєї бібліотеки й прочитає її.

В. В.

ГОЦА ДРАЛА

Гоца Драла на нараду
Кличе лісову громаду.

Позбігались до воріт
Іжак, білка, зайчик, кріт.

— Завтра в гнома іменини,
Тож готуйтеся до гостини!

Не дармує Гоца мила —
Горщик борщик зварила.

Кличе друзів: — Поможіть,
Борщ до гнома занесіть!

Тільки треба уважати,
Щоб борщу не розілляти.

Друзів четверо прийшло,
Мовчки горщик підняло.

І несуть, аж сопуть,
Не хитають, не трясуть!

Ще три кроки, ще хвилинка —
Ось і гномова хатинка!

— Славно! — знявся крик і сміх,
Всі забули за поріг ...

На порозі спотикнулись,
Спотикнулись, похитнулись.

Не сказали навіть „ах”,
Як той горщик вниз ба-бах! ...